

Posudek vedoucí diplomové práce

JUDr. Karolina Žáková, Ph.D.

Název práce: Mezinárodní trestní právo jako nástroj ochrany životního prostředí

Autorka práce: Eliška Beranová

Diplomová práce je zpracována v celkovém rozsahu 86 stran, z toho 70 stran (dle čestného prohlášení autorky 171 933 znaků) vlastního textu. Kromě úvodu a závěru je výklad členěn do pěti částí. První část vysvětluje hodnotová a pojmová východiska práce, druhá a třetí se věnují ochraně životního prostředí v době míru a v průběhu válečných a ozbrojených konfliktů, čtvrtá část obsahuje případovou studii věnovanou občanské válce v Sieře Leoně a pátá přináší autorčiny návrhy *de lege ferenda*. Nechybí seznam použitých zdrojů a abstrakty.

Datum odevzdání práce: 5. února 2019

Aktuálnost (novost) tématu: Zvolené téma je bezpochyby aktuální. Kvalita lidského života – a dle některých autorů dokonce samotné přežití lidstva – je podmíněna službami, které poskytuje globální ekosystém. Rozsáhlé poškozování životního prostředí, k němuž dochází ze strany některých států, nadnárodních korporací či jednotlivců, lze tedy považovat za vysoce společensky nebezpečné jednání, které by mělo vyvolat odpovídající právní odezvu. Na úrovni národních právních řádů relevantní odpovědnostní nástroje zpravidla existují, mezinárodní právo je však upravuje pouze v omezené míře. Autorka se zaměřuje na oblast mezinárodního trestního práva, jehož normy dosud rozsáhlé poškozování životního prostředí berou v úvahu pouze okrajově. Ve smyslu zpracování formou diplomové práce na Právnické fakultě UK lze téma označit i za nové, mezinárodnímu trestnímu právu jako nástroji ochrany životního prostředí není studenty věnována výraznější pozornost.

Náročnost tématu: Zvolené téma považuji za poměrně náročné. Kromě roviny právní obsahuje i rovinu filozofickou a jeho zpracování vyžaduje samostatnost a kritické myšlení. Směr tzv. zelené kriminologie, který autorku v mnohém inspiroval, není v České republice rozvinut a tématu se rozsáhleji nevěnuje ani odborná česká literatura.

Hodnocení práce: Práci celkově hodnotím jako velmi kvalitní, a to jak po stránce formální, tak obsahové. Použitý styl je srozumitelný a čtivý, v textu se objevuje jen minimum chyb a překlepů, práce je graficky střídámá a přehledná. Autorka též důsledně a formálně správně odkazuje na použité zdroje a vhodně využívá poznámek pod čarou. Struktura práce je srozumitelná, jednotlivé části práce a jejich kapitoly na sebe logicky navazují. Použité zdroje (až na výjimky zahraniční) jsou dostatečné jak z hlediska kvantitativního, tak kvalitativního, svým rozsahem ve skutečnosti odpovídají spíše práci rigorózní než diplomové. Co se týká obsahu práce, kladně hodnotím snahu o komplexní pojetí problematiky a ucelenost výkladu. Autorka chápe mezinárodní trestní právo v širokém smyslu, tedy jako odvětví, které se

zabývá odpovědností jak jednotlivců, tak států a jiných právnických osob, za společensky nejškodlivější jednání, u nichž je uplatnění mezinárodněprávní odpovědnosti v zájmu celého lidstva (str. 7). Toto široké pojetí jí umožňuje zkoumat nejen odpovědnost jednotlivců a možnost uplatnění Římského statutu Mezinárodního trestního soudu v případech rozsáhlého poškození životního prostředí, ale zabývat se též odpovědností států a nadnárodních korporací. V souvislosti s tímto širokým chápáním mezinárodního trestního práva směřuji k práci v podstatě jedinou výtku: v části páté, věnované návrhům *de lege ferenda*, autorka ne zcela důsledně promýšlí možnost rozšíření jurisdikce Mezinárodního trestního soudu na samotné státy (tuto myšlenku naznačuje na str. 62 v souvislosti s úvahami o rozšíření Římského statutu o zločin ekodidy, dále se jí však nevěnuje). Jinak se však dle mého názoru vypřádala s obtížným tématem mezinárodní trestní odpovědnosti za rozsáhlé poškození životního prostředí zdařile. Z práce je zřejmé, že jí téma skutečně zajímá a velmi dobře se v něm orientuje, její návrhy a kritická stanoviska jsou srozumitelné a dobře vyargumentované. Její zájem o téma se odráží i v přístupu ke zpracování, který není u diplomových prací na Právnické fakultě UK zcela obvyklý: autorka se neomezuje pouze na rozbor platných či navrhovaných právních norem, celým jejím výkladem se prolíná naléhavý apel na účinnější ochranu životního prostředí (a spravedlivější svět obecně) a potřebu odvážných a „neotřelých“ řešení, včetně právních. Autorka zároveň ve svém výkladu nikdy nepřekročí hranice seriózní vědecké práce, její text je angažovaný, nikoliv však ideologický. I takové práce potřebuje právní věda a i takové právníky potřebuje ochrana životního prostředí v 21. století.

Doporučení k obhajobě a návrh klasifikace: S ohledem na výše uvedené konstatuji, že předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce na Právnické fakultě UK, a doporučuji ji k ústní obhajobě s navrženým klasifikačním stupněm **v ý b o r n ě**.

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

1. Jako stěžejní návrh *de lege ferenda* uvádí autorka rozšíření jurisdikce Mezinárodního trestního soudu (kapitola 5.2.), jen okrajově se však zabývá otázkou, zda by se jurisdikce soudu měla nově vztahovat i na samotné státy. Prosím ji, aby svůj názor v této věci osvětlila, včetně případných překážek takové právní úpravy.
2. V části čtvrté, věnované případové studii „krvavé diamanty v Sieře Leone“, autorka kriticky hodnotí jurisdikci Zvláštního soudu pro Sierru Leone zřízeného v roce 2002. Jakým způsobem měla být dle jejího názoru jurisdikce soudu vymezena, aby mohl být při jeho činnosti lépe zohledněn ekologický rozměr celé kauzy (str. 56)?

V Praze dne 22. února 2019

.....
JUDr. Karolina Žáková, Ph.D.
vedoucí diplomové práce